

Nasledujúce informácie sa týkajú Národného projektu „Zavedenie systematického a dlhodobého monitorovania duševného zdravia detí, žiakov a študentov na Slovensku sledovaním ich vzdelávacieho, kognitívneho, emocionálneho a sociálneho vývinu“ (skr. NP Dáta) a

sú **primárne venované riaditeľom/riaditeľkám škôl**, v ktorých sa bude výskum realizovať, na 2. stupni základných škôl a na stredných školách.

1, Súhlas s účasťou vo výskume a anonymita

Je v zmysle zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov potrebný informovaný súhlas zákonného zástupcu s účasťou žiaka na vyplnení dotazníka o duševnom zdraví v rámci NP Dáta o duševnom zdraví?

V súvislosti s realizáciou uvedeného národného projektu a celoslovenským zberom dát o duševnom zdraví detí, žiakov a študentov v Slovenskej republike, ktorý je financovaný z európskych štrukturálnych a investičných fondov Európskej únie pod záštitou Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky, pri vyplňaní dotazníka **nie sú splnené podmienky ustanovení zákona o ochrane osobných údajov, ktoré by vyžadovali informovaný súhlas zákonných zástupcov**, a to z dôvodov, že:

- pri vyplňaní dotazníka sa **nespracovávajú osobné údaje dieťaťa ani zákonného zástupcu**,
- dotazník je **anonymný**, to znamená, že nie je možné identifikovať osobu, ktorá dotazník vyplnila,
- **nejde o aktivitu v zmysle zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon)** a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré si vyžadujú informovaný súhlas rodiča, rady školy alebo pedagogickej rady školy, ale o celoslovenský zber dát o duševnom zdraví detí, žiakov a študentov, na základe ktorého bude spracovaný ako kľúčový dokument *Národná správa o obraze duševného zdravia detí, žiakov a študentov v Slovenskej republike*, a to v rámci výskumnej činnosti **Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie** a vo verejnom záujme zistenia stavu duševného zdravia dotknutých skupín.

Informovanosť zákonných zástupcov o prebiehajúcom zbere dát bude zabezpečená formou „Oznámenia o konaní výskumu v škole“, na základe ktorého budú mať zákonní zástupcovia možnosť vyjadriť nesúhlas s účasťou ich dieťaťa na uvedenom výskume. Informovaný súhlas zákonného zástupcu s účasťou žiaka na vyplnení dotazníka o duševnom zdraví v rámci NP Dáta o duševnom zdraví nie je potrebný.

Je v zmysle zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, potrebný informovaný súhlas zákonného zástupcu alebo rady školy, či pedagogickej rady s účasťou žiaka na vyplnení dotazníka v rámci realizácie NP Dáta o duševnom zdraví?

- Zákon o výchove a vzdelávaní presne vymedzuje pojmy vzdelávanie, výchova či vzdelávacia oblasť, ako aj podmienky a možnosti realizácie aktivít nad rámec školského vzdelávacieho programu.
- V niektorých situáciách je potrebné, aby škola získala informovaný súhlas rodiča. Týka sa to napríklad individuálneho vzdelávacieho programu, zaradenia do špeciálnej triedy, školských výletov, školy v prírode, športových kurzov či aktivít mimo bežného školského programu

- (napríklad prednášky alebo workshopy s externými partnermi). Bez tohto súhlasu sa dieťa nemôže danej aktivite zúčastniť.
- V zmysle novely zákona o výchove a vzdelávaní č. 290/2024 Z. z. bolo účelom zavedenia súhlasu zákonného zástupcu o účasti svojho dieťaťa na aktivitách nad rámec školského vzdelávacieho programu zabrániť šíreniu neoverených informácií a dezinformácií, podnecovaniu k nenávisti, narušovaniu mravnosti, alebo aktivitám, ktoré by boli v rozpore s princípmi výchovy a vzdelávania. Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR na svojej webovej stránke uvádza, že v rámci takýchto aktivít nesmie dochádzať k propagácii politických strán. Aktivita musí: spĺňať zásadu nestrannosti, podporovať kritické myslenie, rozvíjať občianske povedomie a demokratické hodnoty, pomáhať žiakovi orientovať sa v spoločnosti bez nátlaku či manipulácie. V rámci realizácie výskumu NP DÁTA ide o **výskumnú činnosť pre celú Slovenskú republiku** a nedochádza ani k jednému z vyššie uvedených zásahov do oblasti výchovy a vzdelávania, preto uvedený súhlas nie je potrebný.

Akým spôsobom má škola viesť evidenciu o udelení nesúhlasu zo strany zákonných zástupcov? Je potrebné poskytnúť tímu NP Dáta zoznam žiakov, ktorých zákonní zástupcovia prejavili nesúhlas s účasťou vo výskume?

Zo strany školy je potrebné zabezpečiť, aby v deň zberu dát boli v počítačovej miestnosti len tí žiaci, ktorých zákonní zástupcovia nevyjadrili nesúhlas s ich účasťou. **Z dôvodu anonymity výskumu nie je potrebné poskytovať žiadne mená ani osobné údaje administrátorovi/ke, koordinátorovi/ke alebo inému členovi tímu NP Dáta.** Stačí, ak administrátorovi/ke škola poskytne údaje o celkovom počte žiakov za jednotlivé zapojené triedy, ktorí sa nezúčastnia zberu dát z dôvodu nesúhlasu zákonného zástupcu.

Ako majú postupovať stredné školy v prípade plnoletých žiakov? Oznámenie o konaní výskumu má byť adresované priamo týmto žiakom alebo ich zákonným zástupcom?

Oznámenie o konaní výskumu zasiela škola aj zákonným zástupcom plnoletých žiakov. Samotní žiaci budú poučení, že ich účasť vo výskume je dobrovoľná a majú právo kedykoľvek odmietnuť vyplňovanie dotazníka, aj priamo na mieste. To platí rovnako pre plnoletých aj neplnoletých žiakov.

2, Výber jednotlivých škôl, tried a plánovanie zberu dát

Ako zistím, že bola naša škola vybraná do výskumu NP Dáta?

V prvom kroku boli oslované všetky školy, kde sa bude realizovať asistovaný zber dát – 2. stupeň ZŠ a stredné školy. Kontaktovali sme ich emailom alebo telefonicky. Prebehlo online stretnutie pre školy, ktorého záznam nájdete [tu](#). V ďalších fázach výskumu budeme oslovovať materské školy, školy s výskumným súborom na 1. stupni ZŠ a vysoké školy.

Ak má škola viacero organizačných zložiek alebo odborov, ktorá zložka alebo odbor budú zaradené do výskumu?

Výber organizačnej zložky alebo odboru podlieha vopred stanovenému náhodnému procesu výberu výskumného súboru. Táto informácia bude odkomunikovaná koordinátorom/kou zberu dát každej škole individuálne.

Ako bude prebiehať výber konkrétnych tried zapojených do výskumu?

Z každého ročníka bude do výskumu zapojená spravidla iba jedna trieda (výnimkou môžu byť najmä SOŠ s menším počtom žiakov v triede). Od školy bude expertný tím potrebovať informáciu, koľko tried a s akým označením sa v škole nachádza. Na základe týchto informácií uskutoční interný tím náhodný výber, ktorým určí jednu triedu z každého ročníka (vo výnimočných prípadoch dve triedy), ktorá sa zberu dát zúčastní. Túto informáciu koordinátor/ka odovzdá škole.

Ktorý stupeň alebo triedy budú súčasťou výskumu v prípade osemročného gymnázia?

Pri osemročných gymnáziách je vopred stanovené, v ktorých ročníkoch bude realizovaný výskum (prima - kvarta / kvinta - októva). Informácie o vybraných ročníkoch dostane škola od koordinátora/ky. V prípade, že má škola viacero tried v rámci ročníkov osemročného gymnázia, expertný tím na základe poskytnutej informácie o počte a označení tried vyberie, ktoré triedy sa zapoja do zberu dát. Z každého ročníka bude náhodne vybraná len jedna trieda.

Akým spôsobom budú vyberané triedy v stredných školách s viacerými odbormi, pričom v niektorých triedach je len 5 žiakov?

Na začiatok potrebuje expertný tím informácie o triedach a počtoch žiakov v daných triedach. Následne vyberie triedy, ktoré sa zberu dát zúčastnia.

Je možné dohodnúť si náhradný termín pre realizáciu výskumu NP Dáta, napr. kvôli prebiehajúcej rekonštrukcii školy?

Áno. Zber dát je nastavený na širšie časové obdobie (10/2025 - 11/2025, príp. 12/2025). Presné nastavenie termínu je na dohode vedenia školy s koordinátorom/kou, ktorý/á sa bude snažiť vychádzať čo najviac v ústrety potrebám školy.

Môže riaditeľ delegovať komunikáciu s koordinátorom/kou a organizáciu zberu dát v škole na inú zodpovednú osobu, napr. školský podporný tím?

Áno, môže. Výskumný tím nemá požiadavky na špecializáciu alebo hierarchické postavenie kontaktnej osoby. Mikromanažment na strane školy je v jej kompetencii.

3, Realizácia výskumu

Ako bude výskum prebiehať?

Zber dát prebehne v jeden deň vo vybraných školách za účasti vyškolených administrátorov/iek. Žiaci z vybraných tried budú vyplňať online dotazník zameraný na duševné zdravie v PC miestnosti v trvaní jednej vyučovacej hodiny. Pred vyplnením dotazníka im budú poskytnuté všetky dôležité informácie formou videoinštrukcie. Administrátori/ky zabezpečia celý priebeh zberu dát v počítačovej miestnosti. Počas vyplňania dotazníka nesmie byť v PC miestnosti prítomný žiadny zamestnanec školy.

Budú dotazníky žiakom dostupné aj v iných jazykoch ako slovenčina?

Áno, žiak si môže pred začiatkom vyplňania online dotazníka vybrať zo štyroch jazykových verzií - slovenskej, maďarskej, ukrajinskej a ruskej.

Mohli by byť počas zberu dát použité aj vlastné zariadenia žiakov, napr. mobilné telefóny?

Primárne uprednostňujeme, aby dotazníky boli vyplnené na školských zariadeniach, a to na stolových počítačoch alebo notebookoch. Pokiaľ škola takýmito zariadeniami nedisponuje, interný tím vie individuálne nastaviť podmienky zberu dát.

Potrebuje výskumný tím informácie o žiakoch so znevýhodnením?

Informácie o znevýhodnení žiakov primárne vo výskume nesledujeme. Účasť žiakov so ŠVVP je vo výskume vítaná. Ak zákonný zástupca žiaka so ŠVVP alebo žiak samotný účasť vo výskume neodmietol, žiak sa výskumu zúčastní.

Pokiaľ máte ďalšie otázky alebo nejasnosti, neváhajte nás kontaktovať:

Kontaktná osoba:

Mgr. Michaela Píšová

Interná expertka pre výskum

Tel.: 0911 927 248

info.npdata@vudpap.sk

